SVOBODA · СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 75. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 22, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го КВІТНЯ 1993. Ч. 75. РІК С.

ЗАГИНУВ УКРАЇНСЬКИЙ ВОЯК

Київ (УНІАР). — В понеділок, 19-го квітня, із Сараєво повідомили, що під час мінометного обстрілу загинув вояк українського миротворчого контингенту Олександер Власенко.

Міністерство Закордонних Справ України скерувало лист на адресу Ради безпеки ООН з вимогою до ворогуючих сторін негайно припинити ворожі дії проти українських миротворчих сил і висловило надію, що Рада безпеки протидіятиме подібним обстрілам позиції українського батальйону сил ООН у колишній Югославії.

Зустрілися керівники країн СНД

Київ (УНІАР). — У п'ятницю 16-го квітня Президент України Леонід Кравчук повернувся зі столиці Білорусі Мінська, де взяв участь у нараді керівників держав-учасниць Співдружності незалежних держав (СНД). Повернувшись до Києва, Президент Кравчук повідомив, що під час зустрічі з президентом Росії Борисом Єльциним питання двосторонніх відносин між Україною і Росією не порушувалося. Обговорено лише коло питань про подальше існування СНД.

Про перспективи СНД мова йшла також і на зустрічі керівників держав-учасниць СНД. Зокрема, чи можливі якісь структури і бази в рамках СНД і скільки часу потрібно для їх розвитку.

В економічному плані Україна готова інтенсивно співпрацювати з усіма державами. Л. Кравчук запропонував доручити прем'єр-міністрам країн СНД організувати контролювання за виконанням уже підписаних угод. Наступну зустріч голів держав СНД домовлено провести в середині травня. А до цього зустрінуться прем'єр-міністри з метою підготовки можливих варіантів існування нових структур. Однак на першому місці стоятимуть економічні питання, підкреслив Л. Кравчук.

У Санкт-Петербурзі 15-16-го квітня відбулася консультативна нарада керівників парляментів країн СНД. Українську делегацію очолив перший заступник голови Верховної Ради України Василь Дурдинець. Учасники наради обговорили питання ратифікації міждержавних угод, підписаних керівниками держав і урядів раніше, а також проблеми соціального захисту військовослужбовців.

Як заявив на пресовій конференції Л. Кравчук, Україна повинна мати відпрацьовану стратегію на випадок приходу до влади у Росії проімперських сил. Майбутнє СНД залежить від наслідків референдуму в Росії 25-го квітня. „Якщо в Росії переможуть консервативні сили, — сказав Л. Кравчук, — я переконаний, що СНД існувати не буде взагалі, бо відразу виникне питання про відновлення старих структур". Це, на думку українського Президента, може привести до тяжких наслідків, бо відновити старі структури неможливо. Л. Кравчук вважає, що депутати Верховної Ради України готові для обговорення і ратифікації договору Старт-1, але з урахуванням усіх застережень, на яких наполягає Україна: надання міжнародних гарантій безпеки, фінансової та технологічної допомоги.

Публікацію в газеті „Ню Йорк Таймс", що президент ЗСА Билл Клінтон нібито відмовився прийняти українського прем'єра Леоніда Кучму доки не буде ратифіковано угоду Старт-1, Президент Кравчук прокоментував так: „Ню Йорк Таймс" — це газета, яка посідає одне з перших місць у ЗСА серед тих, що пишуть 'правду' про Україну. Повідомлення газети було спростоване адміністрацією Б. Клінтона наступного дня".

І. Петлюра занедужала

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Патріярша Канцелярія). — З Канади надійшло повідомлення, що Ірена Петлюра мала мозковий удар і перебуває зараз у лікарні в Гамилтоні, Онт.

І. Петлюра є вдовою по св. п. полковникові військ Української Народньої Республіки Олександрові Петлюрі, рідному братові Симона Петлюри.

Друзі й знайомі висловлюють І. Петлюрі побажання швидкого видужання, долучуючи водночас свої молитви до молитов її сина Володимира та його родини й рідних, зокрема Патріярха Київського і всієї України Мстислава.

У березні до УНСоюзу приєднано 153 членів

В березні 1993 успіхи організаційної праці Українського Народного Союзу дали 153 нових членів, забезпечених на загальну суму 1,074,100 дол.

На першому місці вже другий місяць залишився Мирон Пилипяк, заступник секретаря 496-го Відділу, який знов придбав найбільше число членів, а саме 18, забезпечених на 90,000 дол. Друге місце зайняла Лілян Заневич, Відділ 441-ий, яка приєднала вісім членів. Вона стала заразом чемпіоном березня на Канаду.

На третьому місці в березні був Василь Євтушенко, секретар 422-го Відділу, який збагатив число членів свого Відділу на сім. По шість приєднали: Варка Бачинська, секретар 184-го Відділу, та головний контролер Василь Пастушок. По п'ять членів вписали секретарі таких Відділів: І. Чопко, Відділ 271-ий, Христина Гербеги, Відділ 269-ий, Б. Одежинський, Відділ 216-ий, М. Турко, Відділ 63-ій, та Геновефа Жеребняк, почесна членка Головного Уряду.

Головний Екзекутивний Комітет складає всім організаторам, тим, які взяли перші місця і тим, які придбали тільки одного члена, щиру подяку за їх труд й за це, що дбають про ріст членів УНСоюзу. За перші три місяці цього року найкращі вислідки має Округа Центральна, яка вже виконала річну квоту на 70%. Опісля слідує Округа Піттсбург з квотою 43% та Монтреаль, Шамокін і Філядельфія, квоти яких виконані на 36,35 і 34%.

КҚДУ отримав звільнення від податків

Флорґам Парк, Н. Дж. (Б. Б.). — Канцелярія Координаційного Комітету Допомоги Україні повідомляє, що Федеральне бюро податків (IRS) признало комітетові статус неприбуткової організації типу 501 (ч) (3). Цей статус дозволяє жертводавцям відтягати їх дотації від федеральних податків. Згідно з рішенням бюра такий дозвіл діє ретроактивно, від 10-го травня 1991 року. Очевидно, фонди зібрані через ККДУ можна вживати лиш на цілі визначені його документами аплікації та інкорпорації і його статутом. На те, щоб поодинокі особи, або члени тих організацій, які ще не мають податкового звільнення могли вже користатись цим статусом у підтримці України, ККДУ заохочує таких добродіїв і жертводавців виставляти їхні чеки на Coordinating Committee to Aid Ukraine, або скорочено CCAU з заміткою для касира на яку ціль, наприклад на поміч т. п. проєкти), додати (D—E). Коли на фонф підручників для шкіл України, додати (SHB). Чеки можна депонувати у місцевих організаціях для їх реєстрації та пересилки до ККДУ, або слати прямо до канцелярії комітету, чи на адресу В. Воловодюка (на підручники) для отримання посвідок. Рівночасно ККДУ висловлює щиру подяку ЗУАДК за співпрацю і велику допомогу в збірковій акції 1991—93 років.

У суботу і неділю 24—25-го квітня ККДУ відбуде свій 2-ий З'їзд у Готелі Рамада, 130 дорога ч. 10 в Іст Гановері, Н. Дж., який почнеться в суботу о 1-ій год. по полудні. В суботу на бенкеті буде доповідати академік Ігор Юхновський народний депутат України. Тема доповіді: „Політично-економічний стан в Україні та стосунки з Росією". ККДУ запрошує українську громаду до участи в з'їзді або в бенкеті. Зголошення на бенкет приймається до 22-го квітня у В. Воловодюка, 66 Susan Dr. Chatham, N. J. 07928. tel. (по 6-ій вечора): (201) 635-8814.

Філядельфія вітатиме О. Баюл і В. Петренка

Філядельфія (С. Гавриш). — У зв'язку з заходом громадських установ на скору руку створено комітет, який очолив голова Українського Спортового Товариства „Тризуб" інж. Ігор Чижович. Членами комітету є установи: Злучений Український Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК), Союз Українців Католиків „Провидіння", Український Конгресовий Комітет, Українська Американська Координаційна Рада, Український Народний Союз — Округа Філядельфії. Пласт, СУМ, Український Освітньо-Культурний Центр, Комітет Оборони Прав Людини — Рух, Українська Федерація Філядельфійської Округи, Студійний Осередок Української Культури при Менор Джуніор коледжі, український танцювальний ансамбль „Волошки" і Українське Гуцульське Товариство „Черемош".

Виступ чемпіонів у Філядельфії буде в четвер, 29-го квітня, о год. 8-ій вечора в арені „Спектрум". Вступ від особи 30 дол.

Комітет поробив заходи і отримав дозвіл, щоби Оксану і Віктора можна привітати під час виступу українським традиційним звичаєм хлібом й сіллю та квітами від молодечих організацій. Є побажанням, щоби українські глядачі сиділи разом і по можності мали українські прапорці.

Квитки вступу треба негайно замовляти в „Спектрум" на число 336-3600 або за інформаціями питати в УОКЦентрі на число 663-0707 та ЗУАДК на число 455-3774.

Події в Україні зумовлюють майбутню працю УНІГУ

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Х. В-Ф). — Святкуючи більші та менші річниці, треба нам доконче в цьому 1993 році відзначити 20-ліття Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ). Ця установа за своє відносно коротке існування дала не тільки великий і вагомий вклад у розвиток української науки, але її чимало причинилася до поширення доброго імени України серед всесвітніх наукових, культурних, а то й політичних кіл. УНІГУ від самого початку існування одним із своїх головних завдань уважає розповсюдження правди про Україну, що послідовно та безперервно виконує — певна річ, поряд з усвідомленням своєї неможливости заповнити всі прогалини. Одначе коли взяти під увагу відносно недовге існування УНІГУ та підсумувати його осяги, то щойно тоді можна зрозуміти, яку велику працю було пророблено.

Про програми УНІГУ розказує в редакції „Свободи" д-р Л. Гайда.

Щоби розказати про 20-літнє існування та працю УНІГУ, до редакції „Свободи" заходить д-р Любомир Гайда. Він не зосереджується на минулих досягненнях, а їх чимало, починаючи від підрядних видань до влаштування літніх курсів включно, але розпові-

(Закінчення на стор. 3)

Пропонують доставити зброю боснійцям

Вашингтон. — До негайного скасування ембарго на доставу зброї боснійським мусульманам і до повітряного нападу на сербські воєнні укріплення в Боснії і Герцеговині закликали американську Адміністрацію та уряди інших країн — член НАТО лідер демократичної більшости в Сенаті Джордж Мічелл і лідер республіканської меншости Роберт Довл.

В інтерв'ю для недільної програми телевізійної компанії Ен-Бі-Сі Р. Довл заявив: „Я надіслав листа президентові Клінтонові, в якому закликаю негайно озброїти боснійських мусульман, щоб вони мали можливість захищати себе від сербської агресії. Якщо ми цього тепер не зробимо, то це буде ганьбою для Америки і всього цивілізованого світу. Ми більше не повинні спостерігати збоку, як сербські загарбники намагаються розчленувати Боснію і Герцеговину на 11 невеликих частин і вбиваються там жінок та дітей. Ми повинні були зробити це декілька місяців тому. Але якщо ми й тепер не відважимося на це, то війна перекинеться на Косово, а може навіть на Албанію, Болгарію, Грецію і Туреччину".

Лідер демократів у Сенаті Дж. Мічелл також вважав, що посилити економічні санкції проти Югославії Рада безпеки ООН повинна була ще рік тому. „Ми втратили відповідний політичний момент", — підкреслив Дж. Мічелл.

Тим часом Білий Дім не може прийняти остаточного рішення, оскільки З'єднаним Стейтам не випадає особно вдаватися до воєнної операції проти сербів. Це має бути міжнародна акція. „Наші європейські спільники покищо не хочуть застосовувати ніяких певних кроків", — сказав Дж. Мічелл.

Як пише у своєму останньому числі тижневик „Таймс", член сенатської комісії в питаннях закордонної політики Джозеф Байден, який недавно відвідав Боснію та Герцеговину, рекомендує Президентові ЗСА використати резолюцію Ради безпеки, зміст котрої дозволяє вживати „усіх необхідних заходів" для забезпечення доставки гуманітарної допомоги боснійським мусульманам. Оскільки сербська артилерія унеможливлює цю гуманітарну допомогу, З'єднані Стейти мають усі підстави для повітряного нападу і знищення сербської артилерії.

Адміністрація ЗСА розглядає також плян повітряного удару, спрямованого на мости через річку Дрина, якою проходить кордон між Боснією і Сербією. Такий удар унеможливив би доставу зброї для боснійських сербів.

Президент Клінтон заявив, що у зв'язку з неефективністю теперішніх санкцій проти Сербії і Чорногорії, З'єднані Стейти і їх союзники повинні випрацювати такі варіанти втручання у війну в Боснії і Герцеговині, „які дотепер вважалися неможливими".

У СВІТІ

НА ДУМКУ ЖУРНАЛІСТІВ, які працюють у Москві, президент Росії Борис Єльцин дістане вотум довір'я, але програє референдум. До такого висновку прийшов керівник відділу соціально-політичних досліджень Всеросійського центрального інституту громадської думки Ніколай Попов, який провів на замовлення міжнародного пресового центру і клюбу „Москва" соціологічне опитування серед 165 російських і 176 чужинецьких. На пресовій конференції Н. Попов подав підсумки дослідження, проведеного 13—16-го квітня. Переважна більшість опитаних вважає, що голосувати за Б. Єльцина буде менше половини всіх зареєстрованих виборців, а прийдуть на виборчі дільниці — від 50 до 60 відсотків. На запитання „Чи буде Борис Єльцин знову вибраний президентом, якщо б в цьому році відбулися вибори?" — позитивно відповіли 52.7 відс. російських і 68.8 відст. чужинецьких журналістів.

ПРЕЗИДЕНТ ЧЕЧЕНСЬКОЇ республіки Джохар Дудаєв видав серію декретів, якими оголосив себе одноособовим головою республіки, а також усунув віцепрезидента, розпустив Верховну раду і запровадив у столиці республіки Грозному поліційну годину. Парлямент відповів Дудаєву тим, що проголосив його декрети незаконними, а його назвав диктатором, який намагався вчинити військовий переворот. Чеченських парляментаристів підтримав Конституційний суд республіки. Населення Грозного розділилося на два табори: одні підтримують Дудаєва, бачучи в ньому сильного „демократичного лідера", здатного навести порядок, інші вважають його диктатором. У понеділок, 19-го квітня, у Грозному та інших населених пунктах Чечні відбулися масові демонстрації.

В РЕЗУЛЬТАТІ КАТАСТРОФИ гелікоптера в горах на півночі Афганістану загинуло 15 осіб, в тому числі два американських журналісти — завідувача бюром пресового аґентства Ассошієйтед Пресс у Пакистані і незалежний репортер з Каліфорнії. Як повідомляє АП, гелікоптер впав 160 км на північ від Кабулю.

РОСІЙСЬКІ КЕРІВНИКИ, як і мільйони громадян країни, відзначили у неділю, 18-го квітня, Великдень. Президент Росії Борис Єльцин з жінкою Наїною, а також посадником Москви Юрієм Лужковим і головою Конституційного суду Валерієм Зорькіним побували на Богослуженні в Богоявленському соборі. Після того президент Росії відлетів на гелікоптері у старинне місто Владимір, розташоване 150 км на схід від Москви. Єльцин продовжує виборчу кампанію перед референдумом, призначеним на 25-те квітня.

У СУБОТУ ВРАНЦІ, 17-го квітня, у віці 66 років помер президент Туреччини Тургун Озал. Як повідомили лікарі, смерть наступила в результаті серцевого приступу. В якійсь мірі цьому сприяла 12-денна візита Т. Озала в Середню Азію, яка закінчилася два дні перед смертю. Ця поїздка повинна була продемонструвати колишнім совєтським республікам Середньої Азії і Азербайджанові солідарність Туреччини у боротьбі азербайджанців з вірменами. Президент ЗСА Билл Клінтон висловив співчуття родині Озала і всьому турецькому народові.

Б. ЄЛЬЦИН ЗРЕЗИҐНУЄ, ЯКЩО НЕ ПЕРЕМОЖЕ В РЕФЕРЕНДУМІ

Москва. — В середу, 14-го квітня, президент Росії Борис Єльцин під час двогодинної пресової конференції для місцевих і закордонних журналістів заявив, що зрезиґнує у випадку поразки у загальнонаціональному референдумі, призначеному на 25-те квітня. Водночас Б. Єльцин висловив сподівання на перемогу і ознайомив присутніх з головними засадами нової конституції Росії, а також з пляном економічних реформ, які він має намір здійснити. Б. Єльцин підкреслив, що громадяни Росії мусять „зробити вибір між старим і новим" і сказав, що довір'я росіян він потребує не для того, „щоб всидіти у президентському кріслі", а для продовження політики політичних і економічних реформ.

Як ствердив Б. Єльцин, нові вибори до вищих законодавчих і виконавчих органів відбудуться ще в цьому році.

Заторкуючи тему запровадження ринкової економіки, Б. Єльцин визнав, що в цій ділянці „мали місце певні помилки", до цього часу нема правного ґрунту для приватного підприємництва, особливо для передання в приватні руки землі. На думку Б. Єльцина, відповідальність за гальмування нових процесів лежить на законодавчій владі, тобто на Верховній раді Росії, тому все тепер буде залежати від „невтралізації її негативної діяльности". Російський президент, говорячи про боротьбу нового зі старим у російській спільноті, запевнив, що „наша свобода вже не вміститься в тоталітарне минуле. Знову накинути ярмо на людину можна тільки з допомогою небачених репресій. Однак і вони не повернуть історію назад".

Відповідаючи на запитання щодо його майбутньої візити у Японію, Б. Єльцин повідомив, що ця візита може відбутися в травні ц.р., однак вона залежить від вислідів референдуму.

Щодо економічних стосунків з колишніми республіками Совєтського Союзу, то Б. Єльцин сказав, що Росія має твердий намір перейти на світові ціни на газ і нафту.

Б. Клінтон переконує республіканців підтримати „пакет стимулів"

Вашінгтон. — Виступаючи у понеділок, 19-го квітня, перед членами професійної спілки будівельників, президент Билл Клінтон обвинуватив сенаторів-республіканців в тому, що, відмовляючись підтримати „пакет стимулів", вони „бавляться в політику".

„Хлопці, це ті ж самі люди, що керували країною 12 років, — сказав Клінтон слухачам, маючи на увазі республіканців. — Чи не вони довели дефіцит бюджету до 4 трильйонів долярів? Хіба це не ганьба?"

Однак політичні коментатори сумніваються, чи реторика Б. Клінтона, який переконує республіканців схвалити його „пакет стимулів", досягне мети. Лідер республіканців у Сенаті Роберт Дол заявив, що він готовий підтримати включені в „пакет стимулів" видатки на продовження допомоги безробітним, на щеплення дітям дошкільного віку, на створення місць праці для школярів під час літніх вакацій, але ніколи не підтримає „даремну трату грошей". „Мені подобається президент Клінтон, але не подобається його програма", — сказав Дол у телевізійній програмі „Зустріч з пресою".

Запропонований президентом „пакет стимулів" передбачає видатки в сумі 16.3 біл. дол., які повинні піти на створення нових місць праці. Але сенатори-республіканці вважають, що переважну більшість програм, які запланував Президент, повинна втілювати в життя місцева влада, а не Федеральний уряд. 43 сенатори-республіканці відмовляються виносити на голосування питання про „пакет стимулів", і 57-ом сенаторам-демократам бракує трьох голосів, щоб добитися процедури голосування.

Минулого тижня Клінтон сказав, що готовий зменшити на 4 біл. дол. суму запланованих у „пакеті стимулів" видатків. Однак республіканці відкинули компромісову пропозицію, вважаючи, що треба відмовитися від абсолютної більшости програм, які запланував Президент.

Пропозиція республіканців зводиться до того, що гроші, на які розраховує Президент для забезпечення „пакета стимулів", повинні бути знайдені не шляхом підвищення податків, а за рахунок зменшення якихось інших програм.

Багато політичних спостерігачів вважає, що Клінтон сам винен в даній ситуації. Він не радився з республіканцями перед тим, як внести пропозицію про „пакет стимулів", вважаючи, що сенатори-демократи забезпечать йому перемогу.

3-ТЮ КОНВЕНЦІЮ УАКРАДИ ВІДКЛАДЕНО

Джерзі Ситі, Н. Дж. — З уваги на непередбачені поважні причини (недуга кількох членів Президії), 3-тя Конвенція УАКРади запланована на 1—2-го травня перенесена на осінній час. Повідомлення про точну дату будуть подані завчасно на сторінках преси.

В АМЕРИЦІ

ЗДАЮЧИ СОБІ СПРАВУ з того, що Північноамериканський вільний торговельний договір буде досить коштовною справою, Уряд президента Билла Клінтона розглядає можливості мінімального податку на границі між Мехіко і ЗСА. Нові видатки будуть пов'язані з додатковими уліпшеннями доступу до границь ЗСА, що коштуватиме прикордонні стейти велику кількість гроша. Один тільки стейт Тексас домагається для цих уліпшень 8 біл. дол. впродовж наступних 10 років.

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції у Вашінґтоні минулого понеділка з приводу трагічних подій у Вейко, Тех., генеральний прокуратор Джанет Ріно сказала, що співчуває родинам загиблих і жалує за втратою життя своїх співвітчизників. Одначе вона також підкреслила, що ніхто із присутніх там державних чинників не спровокував цієї трагедії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW. (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to
Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Передплата на рік $40.00 на півроку $22.00 на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Податки

Конечність платити державі податок така всім ясна, що в історії Америки невідомий будь-який спротив громадян — виконати цей громадянський обов'язок: це тільки за колоніяльного стану північно-американських стейтів вибухла визвольна революція й війна проти Великобританії, яка накладала податки, — не признавши американським податковцям права своєї — „рэпрезентації". Отож, коли 15-го квітня ц. р. минув останній реченець зголошувати свій податок — мільйони американських громадян, як ще цього обов'язку не виконали — зробили це в останньому дні. Але це не така проста справа. Податки треба платити на покриття видатків (коштів) на схвалені Конґресом потреби. Кожна впорядкована держава щорічно приймає бюджет — прибутки і видатки. Від років найбільшою болячкою економіки ЗСА був дефіцит державного бюджету, що дійшов до астрономічної висоти. Згода колишнього президента Джорджа Буша на вимогу Конґресу підвищити податок на частинне покриття видатків — коштувала йому програ у минулорічних виборах. Вправді громадяни платять податки, але вони дуже вразливі на їхнє підвищування.

Коли губернатор стейту Ню Джерзі Джеймс Фльоріо, демократ, значно підвищив податки і однопартійна стейтова Асамблея схвалила їх — у найближчих виборах — Республіканська партія захопила обидві Палати асамблеї. Кілька днів тому Фльоріо проголосив кандидатуру на другу каденцію, розраховуючи на це, що він в очах виборців зреґабілітувався, бо співпрацював із республіканською асамблеєю. Але тільки вислід виборів виявить, чи виборці забули і вибачили йому.

Як відомо, президент Билл Клінтон страшенне багато наобіцював у своїй минулорічній передвиборчій кампанії. Виконання більшости тих обіцянок вимагає поважних коштів. На цьому місці була вже мова про рішучу опозицію республіканських сенаторів проти признання кількабільйонової суми на так звану стимулюючу економічну програму. В останніх днях виринула вже у виразніших зарисах проблема реформи опіки над здоров'ям — найповажніша обіцянка президента Клінтона. Виявляється, що Президент плянує накласти якийсь відсоток податків на все, що купує кожний громадянин чи громадянка. Ціль дуже гарна, але Америка і Південна Африка — єдині дві країни у світі, в яких нема державної опіки над здоров'ям і є тут мільйони осіб, які не можуть дозволити собі на забезпечення — тільки — частинне — власним коштом. А втім, чуємо, що Президент матиме великі труднощі з переведенням цієї реформи коштом оподаткуванням усіх покупців, що купують всякий потрібний їм крам. Бо крім цього податку — мають прийти податки (чи пак підвищення цін) на цигарки, алкогольні вироби, ґазоліну й оливу, якою огрівають доми. Президент Клінтон заявив, що він сподівається згоди громадян на цей новий генеральний податок з уваги на його благородну ціль. Може так, але може ні. В Америці люди платять податок міський (особливо в Ню Йорку та інших великих містах), стейтах і державі — податок федеральний. Чуємо, що цей новий генеральний податок має становити 6 відс. від кожного купленого предмету, включно з харчами. Значить, воно вдарить також по цій середній клясі, якій Президент обіцяв був зниження податків!

Негарна перспектива, що Конґрес і вся спільнота в Америці будуть у найближчих місяцях зайняті найбільше податками, з відсуненням на задній плян реформи шкільництва, очищування довкілля, лагодження міжнародних проблем. І це могло б повторюватися щороку при схвалюванні щорічного бюджету, поруч із позабюджетними податками.

У принципі — це добре свідчить про лідера, коли він не рахується з настроями широких мас та йде на прю з ними, задивлений у високу ціль. Але тут — це дуже рисковна гра. Ми всі прагнули би зниження височезних коштів лікування. Але, коли мова про фінансування реформи у цій ділянці, такими новими податками, то можна сподіватися неприємної для Президента реакції.

Микола Рябчук,
Україна

В ОЧІКУВАННІ ПІНОЧЕТА

I

Практично всі країни Східньої Европи після падіння там комуністичних режимів переживають період перманентної кризи — як економічної, так і політичної. Особливо гострокризові явища проявляються у післясовєтських республіках, де демократичні революції залишились, як правило, недовершеними, а політична й економічна система — по суті, незмінною. До цих республік, безумовно, належить і Україна.

Цілком очевидно, що згадана криза є не так наслідком падіння комунізму, як наслідком його багатолітнього панування. Старі адміністративні структури, зформовані в Україні два — два з половиною роки тому в умовах однопартійности, колоніяльної залежности і комуністичної системи власности й господарювання, виявились неспроможними вирішувати нові проблеми, продиктовані потребами розвитку політичного плюралізму, зміцнення державного суверенітету і створення ефективної вільноринкової економіки.

Водночас очевидним є й те, що демократичні сили не стали альтернативою старій номенклятурній системі; їхній вплив у суспільстві, їхній авторитет в очах населення не тільки не виріс, а й, як показують дані соціологічних опитувань, помітно впав. У цьому зв'язку можна говорити, звичайно, і про цілеспрямовану дискредитацію демократів післякомуністичною номенклятурою, і про їхню не менш маштабну самокомпрометацію, але головне — слід говорити також про незрілість самого суспільства, його політичну, громадянську недорозвиненість

За великим рахунком, і український Парлямент, і український Уряд, і українська „багатопартійність" є дзеркальною відбиткою самого суспільства, його свідомости, його здатности розуміти свої громадянські (а не лише шкурницькі) інтереси і свідомо й цілеспрямовано їх відстоювати. Маємо, власне, той Уряд і той Парлямент, яких заслуговуємо, а тому, хоч би скільки ми їх змінювали, перевибирали й „імпічментовували", істотним чином їхньої якости ми не змінимо, не змінивши спершу якости самого суспільства.

Як показує досвід країн „третього світу", експортування туди західньої демократії й інших ліберальних цінностей є справою значно складнішою, ніж „експортування революції" За даними журналу „Штерн" колишнє бельгійське Конго (сьогоднішній Заїр) мало в 1960 році на час вигнання звідти „бельгійських колонізаторів", 140,000 кілометрів шосейних доріг, сьогодні цих доріг у Заїрі лишилося 15,000 км. Рівень життя майже в усіх країнах Африки за кілька десятиліть незалежности істотно знизився й знижується далі — аж до того, що ми бачимо нині у Сомалії, Етіопії, Судані.

Демократія, як і парляментаризм, як і вільноринкова економіка, це лише формальний бік справи. Не сперті на глибоко структуроване громадянське суспільство, на відповідну етику праці, на розвинену правову свідомість, усі ті цінності можуть виявитись небезпечною іграшкою в руках охльосу і ще небезпечнішим інструментом соціяльної демагогії в руках правлячої післякомуністичної (у нашому випадку) олігархії. „Ви маєте певні політичні свободи, які чомусь називаємо демократією", — сказав мені нещодавно у приватній розмові американський совєтолог Джеймс Мейс.

Чи означає це, однак, що „західні цінності" нам не підходять, що ми повинні шукати „власного шляху" і що авторитарне правління, як показує досвід того ж таки „третього світу", є єдиним шансом витягнути країну з глибокої кризи чи бодай навести у ній хоч якийсь лад?

Останні події в Росії — конфлікт між президентом Єльциним і його реформістським оточенням, з одного боку, та реакційним Парляментом ї комуністично-номенклятурними місцевими радами, з іншого, — поставили на порядок денний проблему авторитаризму як блага, авторитаризму як єдиного способу зупинити наступ реакції. Червоно-коричневі, які рвуться сьогодні до влади в Росії, апелюють до конституції, до законности, до дотримання демократичних процедур, хоч самі, як відомо, глибоко все це „західнє барахло" зневажають і готові покінчити з ним одразу, як тільки здобудуть владу. Це ми бачили вже у Росії 1917 року й Німеччині 1933, це замалим не сталося нещодавно в Альжирі, де мусульманські фундаменталісти були близькі до перемоги на парляментських виборах, — після чого в Альжирі, очевидно, надовго було б покінчено і з виборами, із парляментом.

Закінчення буде.

Микола Рожик,
Львів

З НЕЗАМУЛЕНИХ ДЖЕРЕЛ

II

Лоренсі. Тепер є очевидним те, що така праця є обопільно корисною. Якщо студенти отримують знання про Україну та її сьогоднішні проблеми, то для українських викладачів створені можливості засвоїти досвід американського університету, вивчити особливості освіти, а також пізнати різні аспекти політичного, економічного і культурного життя в ЗСА.

Україна, яка багато років насильно заштовхувалася московськими колонізаторами на задвірки історії, тепер особливо потребує надбань европейської і американської науки, суспільного досвіду і політичної культури. Фізичне нищення, духове розтоптування в роки тоталітаризму завдали Україні важких і навіть непоправних втрат. Тому дуже корисним є все те, що зберегли і розвивали українці на поселеннях.

У Кензаському університеті зібрано коло 400,000 томів слов'янської колекції, поважну частину цього інтелектуального багатства складають книжки і періодичні видання присвячені Україні. Колекції україніки в цьому університеті поталанило в тому, що її укладання з 1965 року опинилося в руках д-ра Михайла Палія. Його повсякденними наполегливими стараннями українська колекція зросла із коло 100 книжок до понад 15,000. Незважаючи на поважні перешкоди україніка збільшувалася кількісно і якісно через замовлення, і головним чином, через поїздки М. Палія до країн Східньої Европи для закупу слов'янських книжок. Його подорожі охоплювали міста: Гельсінки, Ст. Петербург, Москву, Харків, Київ, Львів Вільнюс, Краків, Вроцлав, Познань і Варшаву. В книгарнях і бібліотеках цих міст закуплено, крім неукраїнських, багато українських цінних і унікальних видань. Особливу вартість мають комплекти журналів як „Київська старина", „Літопис революції", „Стенографічне Справозданя Сейму Ґаліцийскего", „Україна", редаґована М. Грушевським, та багато інших. Особливо вартісна колекція з української історії, літератури і культури.

Розбудовуючи українську колекцію в Кензаському університеті, М. Палій керувався бажанням дати американським читачам українську книжку. В одній із своїх статтей він писав: „Українська еміграція в З'єднаних Стейтах Америки має змогу наочно спостерігати, як американський народ мало й помилково поінформований про Україну, її сучасне і минуле"... І продовжував: „Які книжки в бібліотеках, таке і знання. ...Саме поширення українських книжок ще не вичерпує нашого завдання. Нашим завданням є впровадити українські книжки, згляд но книжки про Україну, до рук читачів..."

Сьогодні зібрана М. Палієм багата українська колекція є міцною базою для розвитку українських студій в Кензаському університеті. Для спеціялістів і студентів, які приїжджають сюди з України відкриваються прекрасні можливості вивчати величезний і покищо недостатньо відомий

Кензаський університет восени 1992 року запропонував спеціялізовану програму для отримання маґістерки в українських студіях. Восени 1993 року ця програма буде продовжена і студенти, які вже розпочали навчання, зможуть її завершити з повною підготовою в українській мові, літературі, історії і сучасного політичного становища України до кінця осіннього семестру 1994 року. Університет запропонував для вивчення української мови рівень трирічного курсу коледжу. Це обов'язкова умова для засвоєння усієї програми.

Восени 1993 і весною 1994 року кандидати на диплом маґістра вивчатимуть поглиблену програму української мови і завершать її влітку 1994 року у Львівському Університеті. Впродовж трьох семестрів для студентів є обов'язковими курси з української літератури, історії України, сучасної політики і управління, філософії і релігії, економіки, географії і бизнесу.

З осені 1992 року група професорів Львівського Університету розпочала викладання курсів в рамках згаданої програми в Кензаському університеті в

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Всеволод Подільський

Славне тріо бандуристів зі Львова

Це тріо — батько Михайло Баран і його сини Орест і Тарас, що вславилось не тільки на рідній землі, але й поза її межами. Вони виступали сливе в усіх столицях Европи. Цих мистців-віртуозів свого часу Совєтський Союз висилав із різними ансамблями як їхню прикрасу. Вони здобули чимало нагород, але все одно за ними стежили спеціяльні охоронці (читай енкаведисти) до цієї міри, що коли вони виступали у Філядельфії, в „Академі оф М'юзік", не могли побачити близької родини, що проживає в цьому місці.

Усі вони не тільки мають завершену високу музичну освіту, але й самі є викладачами-гістьми високих музичних шкіл. Знаменито грають не тільки на бандурах, але також на інших інструментах. Виступають утрійку вже понад 25 років, тобто Орест і Тарас з дитячого віку. Це тріо відбуло понад 2,000 виступів, обслуживши понад 5 млн. слухачів-глядачів. В одному з відгуків на їхній виступ приємно було прочитати: „На сцені старший із сивим вусом козарлюга, а біля нього двох козаків-молодців, а як заспівали при бандурах 'Гей нум браття до зброї', то гураганним оплескам не було кінця". Між іншим автор цієї статтейки мав нагоду прослухати їхню програму. Музичні ефекти як буря на морі та пташиний спів, це зеніт неперевершеної мистецької майстерности. Незвичайно приємно звучить оце тріо. Воно ідеально зіспіване — сини Орест і Тарас, теноpи (перший тенор і другий), а батько Михайло, приємного звучання баритон з басовим забарвленням. При звуках бандур творять гармонійний акорд, час від часу могутній, глибокий. Їхній емоціональний вплив на публіку подиву гідний. Саме цим гармонійним звучанням творять мистецько-звукові образи, чим публіка насолоджується зчаста слухаючи зачаровано.

З незалежністю України, вони до свого репертуару додали нові пісні, в першу чергу патріотичні. У зв'язку з ювілейним святкуванням річниці Тараса Шевченка в їхній програмі крім інших: „Заповіт", „Думи мої, думи мої", „Ми і кобзар", „Гетьмани".

Щоправда бандуристи приїхали в невідповідну пору, в піст, перед Великоднем і мусили пересидіти в своєї близької, але не надто заможної родини. Все таки вони критичний час перебули. Після цього непередбаченого „безробіття", віримо, що українці в ЗСА приймуть їх не тільки як пристало прийняти гостей-мистців, але як своїх рідних братів по крові. Вони ж бо витратились з останнього на подорож. Живемо в багатій країні, де на першому пляні є т. зв. бизнес і, живучи тут, ми також навчились дивитись на всі речі з розрахунку „чи варто", безперечно, що вони заслуговують на нашу підпору не лише з уваги на їхній високомистецький виконавський рівень, але в них є багато ще таких позитивних, зразково-людських черт, що кортить мене назвати принаймні одну й тому ми повинні їм допомогти в максимальному вимірі — батькові Михайлові наш Господь дав ще малярський талант. Він за свої нелегко зароблені гроші розїжджає по всіх усюдах, найдальше віддалених від Львова місцевостях, розмальовуючи відбудовані церкви, церковці та ще запрягає своїх синів в допомогу.

А тепер другий бік медалі — наші мистецькі ансамблі з діяспори гостювали (і ще гостюватимуть) в Україні. Яке ж тут порівняння, яка пропорція? Наші ансамблі приїжджали в Україну з багатої країни — чи з Америки, чи Канади в небагату, неситу країну, та незважаючи на це ансамблі з діяспори не були там голодні і залі, в яких вони виступали, були заповнені вщерть. Багато ансамблів, побуваючи в Україні, привезло чимало мистецьких подарунків. Між іншим я говорив з тими особами, що виступали в Україні, вони не тільки захоплені Україною під поглядом живописности, але під поглядом прихильности до гостей, щиро-сердечности та гостинности. Саме тому віримо, що наші добрячі серця, (чим відрізняємося від інших народів), відкриються перед нашими славними бандуристами на всю широчінь.

Зацікавленим подається адресу: Василь Баран, 962 E Godfrey Ave, Philadelphia, Pa 19124, Tel. 215-537-9399.

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Оксана Мазяр

ХТО ВОНИ, ДИВІЗІЙНИКИ?

II

Коротко відказав старенький: „Героям це хрест, нашим героям!". Ніби й розумій як хочеш, та багато цим було сказано. Власне, може в ту хвилину й почався мій шлях на нелегкій стежі-пошуку за „нашими героями". Не раз були спроби довідатися хто похований під цим хрестом? Кому жалібно співають сосни, кому вклоняються трави до самотньої могилки, кого оплакують роси, над ким голосить вітер? Невідомо — чи над дивізійником чи повстанцем ОУН УПА, чи над одним з тих партизан, який боровся з кривавою большевицькою поганню аж до початку 50-их? Не знаю. Невідомо, хто він був, невідоме його ім'я. А, може, він не один там спочиває, може це братерська могила? Можливо. Одне знаю і твердо переконана, що поляглий не пошкодував свого молодого життя, задля спасення інших — мільйонів українців. Він прийняв на себе муки нерівної і запеклої війни, щоб полегшити нашу долю, позбавити нас ярма. І хто б він не був — повстанець чи дивізійник — наш герой! Усім їм знаним чи безіменним, живим чи поляглим — пошана у віках. Вони прагнули України, мріяли про її волю, із сокровенною надією здобути батьківщині незалежність йшли у нерівний бій. Йшли різними шляхами, але до спільної мети.

Тільки шляхи ці де-не-де дивним відображенням відбилися в історії цих визвольних змагань. Мов, у кривавому дзеркалі — десь зменшилося, десь перекрутилося, а десь набрало непомірно великих розмірів, щось не врахувалося-недоговорилося. Саме така доля спіткала дивізійників. Не тільки від чужих витерпіли наругу й пониження (ще на вишколі Дивізії витримували погорду від німців-старшин — расова безглузда політика, хоча у вправності українські вояки не раз їм „втерли ніс"; згодом — кому яка доля виписана — найгірше пекло перейшли ті дивізійники, які потрапили в руки червоним катам під Бродами). Перепало від чужих, але чому дісталося й від своїх? Прикро, але емоції — вбік. Чому випало саме дивізійникам випити гірку чашу сповна і до дна. Чому на них зійшовся клином світ? Чим так „завинили"?

...Гортаю може вже й десятий раз пожовклі від давности аркуші. Скільки рук їх тримало, до скількох сердець дійшла з них правда — гірка, солена, кривава. „Броди" — збірник статтей і нарисів, що побачив світ у повоєнному Мюнхені понад 40 років тому. Господи, сорок! На третину старша від мене. Вона вже „жила", будила розуми людей, стрясала людську душу, а мене ще й не було на світі. Та, спасибі доле, хоч через сорок років я змогла торкнутися її, щоб відчинилися очі на дійсність, а тепер з твоєї ласки зможу поділитися цим з тими гарячими серцями, яким совість не дає й на хвилину заспокоїтися аж поки до кінця не буде розкрита вистраждана історія Дивізії „Галичина", а згодом — 1-ої УД Української Національної Армії.

Якесь дивне почуття глибокої пошани пронизує моє єство до цієї книги, книги-пам'яті, яку писала людська недоля, любов і ненависть, відвага та палке прагнення. До неї, що за словами її редактора, мґра Олега Лисяка повинна стати свіжою китицею, як знак безсмертя поляглих побратимів, „шматочком прапора для товаришів по зброї, якого вони ніколи не мали". Та чи можна лишитися байдужим до інших неменш вартісних в цьому пляні книжок. „Бій під Бродами", за редакцією Олега Лисяка, „На шляхах Европи" Романа Лазурка, чи поминути вистраждані в молодому вояцькому серцю короткі, але такі палкі слова — „Буремні роки" Богдана Бори, тоді, коли в таборах для військово-полонених покинені долею напризволяще, вони все-таки зберігали почуття любови й обов'язку перед Україною.

Незабаром побачить світ ще один збірник спогадів, що підготували дивізійники до ювілею з нагоди 50-ліття створення Дивізії, який я побачила ще в „сирому стані", у вигляді окремих статтей. Він багато розкаже. Та несправедливістю було б залишити поза увагою книгу шефа штабу Дивізії, майора Вольф-Дітріх Гайке, власне того „неукраїнця", який без прикрас й нікчемної похвали на зразок „свій свого" оповів світові (книга вийшла кількома мовами) про мужність і героїзм цієї маленької (в кількісному порівнянні до німецької армії) Української Дивізії. Кажуть, німці скупі на дві речі — харчі і похвалу. Ото ж, коли німець спромігся на це — значить вартували наші „хлопці" цього і нема сумніву. „Може в описаних подіях, спритности, відвазі, завзятті дивізійників ніхто й ніколи не сумнівався" — скажете ви. Гарячі дискусії точилися і далі продовжуються навколо іншого: „Чому і пощо було їх серед фашистської армії? Коляборантський 'цвях'"? Чи може не дає спокою Брідський кітел — земне пекло, 'битва без леґенди'"?

Матеріяли свідчать, що політична ситуація, яка склалася по всій Україні після визвольних змагань Першої світової війни пролила світло, що лише власними силами можна здобути бажане. Загарбників добрих не буває. Саме слово каже за себе — від нього, загарбника, добра не жди. Однак, як вчить історичний досвід — шукай серед нього ту допоміжну силу, щоб визволитися з ярма. Власне поярмлена Україна під час Другої світової війни на прикладі Січового Стрілецтва знову вдалася до леґіонної практики. Коли на „маленьку державу" робить пляни загарбання „велика" держава — ситуація безнадійна — пропаде ні за цапову душу, але коли на цю ж саму „маленьку державу" чатує ще інша „більша" держава, ситуація загострюється поміж загарбницями і „маленька держава" має надію на порятунок — використавши вигідність ситуації, долучившись до однієї з суперниць. Безспірне питання щодо територіяльної величини України, однак можливости протистояти нападникам тоді були прирівняні до мінімуму.

Не зайве сказати — пануючі власті Росії на Великій Україні, Польща — в Галичині, Румунія — в Буковині, Угорщина і Чехо-Словаччина на Закарпатті — нищівно утискали українське населення. Позбавляли його можливостей спортового вишколу (дуже скоро зачинилися такі організації), не кажучи вже про військове навчання. Гніт, утиск в будь-якій сфері політичного, соціяльного, культурного життя поневолювачів однак не зломили стійкости духу українського народу. Може, тому зберіг свою самобутність, проявивши надлюдську стійкість в тих нелегких умовах. Про все це докладно описують автори згаданих книжок і без сумніву воно заслуговує на увагу читача. Лише як маленьку цитату приведу слова мґр. Р. Лисяка про тогочасні обставини: „Я хотів бути при війську, але поляки не хотіли мене в своєму війську..." Іронія долі? Ні, тільки життя в підневіллі.

Продовження буде.

Події в Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

дає про нові пляни, що мають здійснитися в найближчому майбутньому. Крім того, розповідає про важливі зміни, що їх введено зі вступом у нове десятиліття.

Найперше — це призначення нового редактора „Гарвардського журналу українських студій" та директора-помічника УНІГУ. Перший — це д-р Андрій Сороковський, призначення якого від 1-го лютого 1993 року мало на меті розвинути профіль журналу та поширити його тематику з виключно мовознавчого напрямку до тем економічних, соціологічних і політичних. Д-р А. Сороковський — випускник Каліфорнійського університету у Берклі, де здобув бакалавреат з російської історії та порівняльної літератури в 1972 році. У 1975 році дістає ступінь маґістра з ділянки реґіональних студій (Совєтський Союз) з Гарвардського університету. Крім цього, він кінчає правничі студії в 1979 році в Каліфорнійському університеті у Сан Франсіско. Працює в різних наукових і дослідних інституціях, завершючи докторським ступенем у 1991 році в Школі слов'янських і східньоевропейських студій Лондонського університету.

А наступний — це д-р Любомир Гайда, який у серпні 1992 року був призначений помічником директора УНІГУ. Він не є новикому у цьому науковому центрі, бо вже від 1977 року д-р Л. Гайда працює у Гарвардському університеті академічним координатором програм реґіональних студій про Совєтський Союз при Російському дослідному центрі. З колеґами-науковцями цього центру дальше утримує близькі зв'язки, а зокрема з професором російської історії Едвардом Кіненом, політичним науковцем Тимоті Колтоном — директором Російського центру, та Станіславом Баранчаком, які неодноразово допомагали в переведенні програм, імпрез та інших починів УНІГУ.

Насправді, каже наш співбесідник, пляни особових змін розпочато ще в 1991 році, з призначенням д-ра Майкла Флаєра професором-керівником Катедри Української Філології ім. Олександра Поетбні. Д-р М. Флаєр — це колишній професор Каліфорнійського університету в Лос Анджелесі і професор-відвідувач університетів Гарвард і Колюмбія. Тоді також д-р Роман Шпорлюк став професором-керівником Катедри Історії України ім. Михайла Грушевського. Він приїхав сюди з Мишиґенського університету, де він був керівником Центру російських і східньоевропейських студій. Р. Шпорлюк прийшов на місце всім відомого д-ра Омеляна Пріцака, який відходив на пенсію. Також д-р Григорій Грабович, який в 1990 році одідичив від д-ра О. Пріцака титул директора УНІГУ в додатку до своєї позиції професора-керівника Катедри Української Літератури ім. Дмитра Чижевського.

Продовжуючи нашу бесіду про 20-літнє існування і працю УНІГУ, д-р Л. Гайда стверджує, що від двох років на відомих всім Літніх курсах українознавства він завважив значні зміни серед студентів-учасників. До 1991 року це були молоді люди, яких батьки посилали на те, щоб вони збагатили своє знання про країну походження їхніх дідів чи батьків. Натомість тепер, як учасники, так і причини участи в Літніх курсах українознавства змінилися. Теперішні учасники — мова про курси в останніх двох роках — це вже не ті молоді шукачі знання про країну своїх предків, тут уже велика кількість дорослих професіоналістів неукраїнського походження, яких ці ж професійні обставини змушують поцікавитися і якнайбільше дізнатися про цю молоду державу, але давню націю зі своєю тисячолітньою історією та ще давнішою культурою.

З приводу цих змін у д-ра Гайди виникла думка, що існує конечність зорганізувати інтенсивний курс для тих, які потребують здобути знання про Україну, але не мають для цього вісім тижнів часу. Тому цього літа, в додатку до літньої восьмитижневої програми, УНІГУ плянує зорганізувати однотижневий інтенсивний семінар для потреб фахових державних урядовців, комерсантів, журналістів і інших осіб з професійними чи особистими зацікавленнями в Україні. Цей семінар заплянОвано відбути у Кембриджі від 1-го до 8-го серпня. Там учасники зможуть осягнути загальне знання про Україну та її теперішні проблеми пов'язані з совєтською спадщиною, та короткий курс української мови.

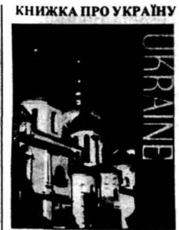
Згадав д-р Л. Гайда і про те, що УНІГУ співпрацює з Державним департаментом і Інформаційною службою ЗСА, які звернулися з проханням щоб перевести вишкіл з їхніми шістьма дипломатами, які отримали призначення до Києва. Опісля ці дипломати заявили, що це було найкраще їхнє ознайомлення з Україною та її проблематикою. Також має УНІГУ програму, спрямовану для професійних осіб, яка має гнучкі правила, що можуть бути пристосовані для поодиноких потреб і без конкретних часових обмежень.

Все ж таки науково-дослідна праця залишиться завжди головним завданням УНІГУ. Для посилення її, осінню 1992 року впроваджено програму поглиблення знання для університетських випускників. Вони мусять учащати на обов'язкові лекції-семінари та включатися в програму українських студій, а за це дістають для їхнього ужитку приміщення і потрібну техніку та інші пільги. До їхніх обов'язків належить активно включитися в програму українських студій, допомагати в бібліотеці, або супроводжувати відвідувачів чи визначних осіб. Тепер є 12 таких науковців у згаданій програмі, з того 10 неукраїнського походження. Це, на думку нашого співбесідника, є значною зміною та доказом того, що Україна починає входити у коло загального зацікавлення. Від проголошення незалежности України 24-го серпня 1991 року політичні та комерційні зв'язки Америки з Україною значно зросли, а з цим і потреба відомостей про цю країну серед дипломатичних і економічних кіл. Тому плянування інформаційного бюра є не тільки на часі, але ще й дуже важливим, щоб тим, які потребують відомостей про Україну, подавати правдиві факти.

УНІГУ засновано у червні 1973 року, всього кілька місяців після того, як Гарвардський університет встановив Катедру Української Літератури ім. Дмитра Чижевського та Української Мови ім. Олександра Потебні, бо Катедру Української Історії ім. Михайла Грушевського було засновано ще у 1968 році. Від того часу УНІГУ користується добрим іменем серед наукових кіл, то ж і не диво, що всі, хто потребує добрих інформацій про Україну, звертаються саме до УНІГУ.

За інформаціями про будь-які програми чи проєкти УНІГУ слід звертатися до д-ра Любомира Гайди: Harvard Ukrainian Research Institute, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138.

КНИЖКА ПРО УКРАЇНУ

У нашому щоденнику з 31-го березня ми подали точні інформації про книжку англійською мовою із серії „Колись і тепер" про Україну і подали адресу в Міннеаполісі, де її можна замовити. Тепер подаємо адресу д-р Мирона Куропася, який також приймає замовлення на це видання у ціні 22 дол. з пересилкою: Ukrainian Educational Consultants, 107 Ilehamwood Dr., DeKalb, Ill. 60115.

Вшановуючи світлу пам'ять визначної громадської діячки

проф.

СТЕФАНІЇ НАГІРНОЇ

довголітньої, заслуженої голови Батьківського Комітету при Українськім Музичнім Інституті в Ню Йорку, та щирої прихильниці музично обдарованої молоді, пересилаємо 200 дол. на цілі Нюйоркського Відділу УМІ.

Дочці Оксані Кузишин з родиною складаємо наші найглибші співчуття.

ПРЕЗИДІЯ УМІ

В ДРУГУ СУМНУ І НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ГОСПОДНЮ ВІЧНІСТЬ
дня 28-го квітня 1991 року
нашого найдорожчого і ніколи незабутнього
МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ І БРАТА

св. п.

о. митрата

МИРОСЛАВА ХАРИНИ

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ:

у соборі св. Юра у Львові;
у приватній каплиці Владики Софрона, Івано-Франківськ;
у каплиці Волдж Каледжу, Норд Кантон, Ог.;
і в церквах:
Пречистої Діви Марії в Люрді, Франція;
св. Священмуч. Йосафата у Філядельфії, Па.;
св. Священмуч. Йосафата у Трентоні, Н. Дж.;
св. Миколая у Мілвіл, Н. Дж.

Приятелів і знайомих просить про молитви
дружина — МАРІЯ з родиною

В пам'ять покійного складаю 200 дол. на сиріт в Україні, через ЗУАДК.

У глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що в суботу, 17-го квітня 1993 року після довгої і важкої недуги серця упокоївся у Бозі наш найдорожчий МУЖ І БРАТ

бл. п.

МИКОЛА КОНДРИН

Покійний народжений 5-го серпня 1920 року в селі Велика Туря, р-н Долина, обл. Івано-Франківська.

ПАНАХИДА була відправлена у вівторок 20-го квітня ц.р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Петра Яреми у Ню Йорку.

ПОХОРОН відбувся в середу, 21-го квітня ц.р. в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на українському католицькому цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

У глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ
брат — ЮРІЙ і
сестра — АННА в Україні

У глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що 18-го квітня 1993 р. відійшла у вічність наша ДОНЬКА, СЕСТРА І ТІТКА

бл.п.

ГАЛИНА ЛЕВ

Залишились:
батьки — МАРІЯ І МИХАЙЛО
сестра — АННА НОДЬГЕТЕНІ з мужем ЖОЛТ
племінники — МИХАЙЛО СОНЯ І ТАНЯ
брат — МИРОН ПАВЛІВ з дружиною МАРІЯННОЮ і дітьми ОЛЕКСАНДРОМ І ЛАРИСОЮ

ПАНАХИДА в середу 21-го квітня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН в четвер 19-го квітня о год. 9:30 ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Баунд Брук, Н. Дж.

Замість квітів родина просить рідних і приятелів складати пожертви на: Radiation Oncology Center at the Medical Center of Princeton, N.J. 08540

Управа Українського Лікарського Т-ва П. Америки, Відділу Іллиной

повідомляє членство і українську громаду, що 7-го квітня 1993 р. відійшов у вічність

св. п.

д-р мед.

МАРІЯН ПАНЧИШИН

прикладний і довголітній член Відділу.

ПОХОРОН відбувся 10-го квітня 1993 р.

Тлінні останки спочили на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Іллиной.

Родині покійного складаємо найщиріші вислови співчуття

УПРАВА ВІДДІЛУ

Ділимося сумною вісткою з приятелями і знайомими, що в середу 7-го квітня 1993 р. відійшов у вічність на 69-му році життя наш дорогий і незабутній СТРИЙКО І СЕСТРІНОК

бл. п.

д-р

МАРІЯН ПАНЧИШИН

син сл. п. проф. д-ра М. Панчишина

ПОХОРОН відбувся в суботу 10-го квітня 1993 р. в Чикаґо, Ілл.

Залишив у смутку родину:
братанків — д-ра МИХАЙЛА і — МАРКА ПАНЧИШИНІВ
братову — АЛІСУ
тету — МЕЛЯНІЮ КРИВОКУЛЬСЬКУ
сестрінку — МАРІЮ МАТКЕВИЧ з мужем ОЛЕГОМ сином РОМАНОМ
та дальшу родину в Америці, Канаді й Україні

Вічна йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою з членами спортового товариства „Тризуб" у Філядельфії і громадою, що в середу 14-го квітня 1993 р. відійшов у вічність на 82-му році життя

бл. п.

ІВАН ЩУПАКІВСЬКИЙ

колишній голова спортового товариства „Тризуб" і довголітній член Управи, народжений 11-го листопада 1911 р. в Самборі — Україна.

ПАРАСТАС у вівторок 20-го квітня 1993 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ середа 21-го квітня в церкві Благовіщення у Мелровз Парк, а опісля на цвинтар св. Марії на Факс Чейз.

Горем опечаленій родині в Україні, приятелям і громаді наше глибоке співчуття

УПРАВА СПОРТОВОГО ТОВАРИСТВА „ТРИЗУБ", Філядельфія, Па.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що у четвер, 15-го квітня 1993 р. заосмотрений Найсвятішими Тайнами, відійшов від нас у вічність у місцевій лікарні, в Кентон, Огайо, на 96-му році життя, наш найдорожчий і незабутній МУЖ, БАТЬКО, БРАТ І ДІДУСЬ

бл. п.

маґістер права

ІВАН ЗВАРУН

колишній старшина Українських Січових Стрільців і Української Галицької Армії.

Адвокат і голова „Просвіти" в Новому Селі біля Збаража.

Начальник суду в Підволочиськах. Суддя в Тернополі та Сянках. Комендант переселенчих таборів у англійській зоні В Любеку, Кілю і Фалькенберґу. Член Української Гетьманської Організації та член управи Братства УСС-ів у Клівленді.

ПАРАСТАС відправлено в понеділок 19-го квітня о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні Колодій-Лазута, Парма, Огайо.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок 20-го квітня о год. 10-ій рано в катедральному храмі св. Йосафата і на цвинтарі св. Апостолів Петра і Павла, Парма, Огайо.

У глибокому смутку:
дружина — СТЕФАНІЯ
донька — ЛАРИСА з мужем д-ром ЯРОСЛАВОМ МУЗИЧКОЮ
син — д-р АНДРІЙ з дружиною ЮДИТОЮ
внуки — ЛАРА І ОЛЕКСА
сестра — АННА ТКАЧ в УКРАЇНІ
Близчна і дальша родина в Україні, Америці і Канаді.

Славне тріо бандуристів...

(Закінчення зі стор. 2)

Тріо бандуристів зі Львова

Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку

запрошуємо
членів й українське громадянство
на

ДОПОВІДЬ

„СТАН І ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ СЬОГОДНІ І ВПРОВАДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ,

яку виголосить

д-р МИХАЙЛО СТЕПКО,

начальник управління вищих навчальних закладів,
Міністерство Освіти України.

Також беруть участь:

- **д-р Геннадій Клименко** — Міністерство Освіти України,
- **проф. Алім Рижков,** — Харківський Університет
- **д-р Олександер Ляшко** — Харківський Авіяційний Інститут

що відбудеться

у понеділок, 26-го квітня 1993 р. о год. 6:30 вечора, в домі НТШ, при 63 Четверта авеню між 9 і 10 вулицями в Ню Йорку

УПРАВА НТШ

ЩОБИ ЗАЛИШИТИ неполадки 80-их років далеко поза собою, корпорація Чейс Мангаттен повідомила у понеділок, 19-го квітня, що 2 біл. дол. вартости нерухомостей, власники яких не можуть дальше сплачувати своїх позичок, вони відклали для продажу впродовж нинступних двох з половиною років. Хоча з продажу цих нерухомостей Чейс отримає тільки 39 відсотків оригінально позиченої суми, але це фірму не турбує, бо навіть в першому кварталі цього року вони мали 8.5 відсотків збільшених прибутків.

У ВАШІНҐТОНІ ОДНА з найбільших в країні правничих фірм Джовнс, Дей, Рівіс і Поґ минулого понеділка погодилась заплатити державі 51 міл. дол. за оскарження її у допомозі фінансистові Чарлзові Кітінгові, у дефравдуванні грошей, що допомогло у банкрутстві одної з щаднично-позичкових спілок. Мова про щаднично-позичкову спілку Лінкольн, керівником якої був Ч. Кітінґ. Хоча вище згадана правнича фірма не визнала за собою провини то полагодження справи в цей спосіб охороняє фірму в майбутньому від будь-яких інших оскаржень Уряду.

КІЛЬКІСТЬ ВИКРАДЕНЬ автомобілів у Москві в минулому році збільшилася у порівнянні з 1991 роком на 96 відсотків. Особливо часто викрадаючи чужинецькі марки. Тепер розшукують 8.627 авт.

ПАЛЕСТИНЦІ МАЮТЬ намір просити про перенесення початку чергової рунди вашінґтонських переговорів про мир на Близькому Сході. Про це повідомила на пресовій конференції представниця палестинської делеґації проф. Ганан Ашраві. „Ми не готові відновити переговори 20-го квітня, — заявила Ашраві, — бо ще не ліквідовані всі перешкоди для нашої участи". Покищо тільки Ізраїль висловив згоду прибути у Вашінгтон на чергову рунду переговорів. Очікують, що найближчими днями про свою згоду повідомлять арабські країни, представники яких зібралися у Дамаску.

З незамулених...

(Закінчення зі стор. 2)

пласт інтелектуального і культурного надбання українців за кордоном. Це книги і періодичні видання, довідники і енциклопедії, це публікації документів української національно-визвольної боротьби, руху опору, документи і матеріяли дисидентських груп і організацій, які мало знані або й зовсім невідомі для широкого загалу в Україні. Тут зосереджено розмаїття українського красного письменства діяспори,— оригінальна поезія, публіцистика, глибокі історичні дослідження сучасних американських і канадських українських авторів, мемуаристика, соціологічні студії і багато іншого.

Сьогодні, коли українським гуманітарним наукам ще потрібно вилікуватися від погані тоталітарних фальсифікацій, спотворень, навмисних замовчувань і просто брехні, закордонні українські автори дали об'єктивну картину історичного поступу, належно оцінили ролю і місце України в історії світової цивілізації, де вона займає за усіма ознаками не останнє місце. З незамулених джерел — чиста вода, а їхню чистоту оберігали і оберігає той, хто самовіддано працюють для України.

Відкриття українських студій в Кензаському університеті невеликий крок на тому шляху, яким прямує сьогодні Україна. Він дає надію на те, що цей шлях буде пройдено з гідністю, а її успіхи виростуть із сьогоднішніх зусиль.

У РОСІЇ В РУКИ дітей все частіше пострапляє зброя. У місті Полевському Свердловської области була вбита вистрілом в груди восьмирічна дівчинка. Убивця, її ровесник, застрілив дівчинку випадково, граючись обрізом, що його незаконно купив батько хлопчика.

Перша річниця відновлення Української Академічної Гімназії у Львові

Тернисту дорогу пройшла Українська Академічна Гімназія від часу її заснування. Найбільшу травму завдав їй 1939 рік, коли совєтські вояки і комуністична влада зайняли Львів. Нашу академічну гімназію переіменовано на 1 і 2 середні школи. Червень 1941 року на короткий час витягнув нашу „альма матер" з агонії, що у червні 1944 року знову завдати їй смертельного удару. Українська Академічна Гімназія перестала існувати.

Виявилося однак, що не все можна осягнути насильством. Прийшло відродження і проголошення самостійної української держави. З ініціятиви інж. С. Тим'яка та при співпраці із д-р С. Шереметою, д-р Марією Фішер-Слиш і мгром Зеноном Круцьком відбувся в 1991 році у Львові перший з'їзд матурантів та учнів Академічної Гімназії — головної та філії.

Ініціятора з'їзду взяли на себе виконання декляреції, що її прийняли на ювілейній зустрічі у 100-річчя першої матури в Українській Академічній Гімназії у Львові колишні професори і учні на Союзівці у вересні 1978 р. У своїй резолюції учасники одноголосно заявили, що ми всі „...готові далі, доки наших днів і сил, продовжувати світлу традицію своїх шкіл, що працювали для українського народу, традицію закріплену в нашій Ювілейній Книзі, — передаємо несхилені і чисті прапори черговим поколінням українських професорів і учні у твердій вірі, що вони у вільній українській державі відновлять ці традиції та створять нову Українську Академічну Гімназію та інші українські середні школи для добра рідного народу..." Цю 4-ту точку, як і цілу резолюцію, підписали ред. Іван Кедрин-Рудницький, ред. Антін Драган, ред. Анатоль Курдидик, інж. Зиновій Кохановський та інж. Сидір Тим'як. Світовий з'їзд у Львові щиро привітав та побажав успіхів колишній голова комітету 100-річчя матури УАГ у діяспорі бл. п. о митр. Мирослав Харина.

Понад 400 колишніх учнів гімназії подали собі руки і постановили відновити нашу гіманазію та її світлі традиції.

Постав комітет „Приятелів УАГ" у діяспорі, а нова управа (дирекція) під проводом енергічного директора Володимира Старчевського і його заступника Н. Майорчак почала продовжувати перервану працю. Створено також редакційну комісію у діяспорі, що її очолює д-р А. Домбровський, а в Україні д-р О. Юркевич. Постановлено видати третій том Збірника, щоб заповнити історичну прогалину 1939—1992 років.

Нова гімназія почала офіційно працю у 1992-93 шкільному році.

17-го серпня 1992 року інж. С. Тим'як і дирекція нашої гімназії вирішили з нагоди закінчення першого року навчання у відродженій гімназії зорганізувати зустріч колишніх матурантів та учнів з гімназистами на день 6-го травня 1993 року та спільно відзначити свого патрона УАГ св. Юрія. З цієї нагоди Товариство приятелів УАГ в Америці зорганізувало групову поїздку до Львова, що її влаштовує бюро подорожей „Сковп" від 3-го до 17-го травня 1993 року.

Цією дорогою ми заохочуємо наших колеґ і їхні родини (гостям раді!) взяти численну участь у цій зустрічі та поїздці.

Спільна зустріч з учнями, професорами, батьками нашої „альма матер" простелить дальші тісні зв'язки до співпраці і закріплення буття УАГ, а для учасників — духовне задоволення.

Докажім любов, відданість нашій дорогій школі, її традиціям, а передусім передаймо ці духовні скарби молодому поколінню Української Академічної Гімназії.

Комітет Приятелів УАГ закликає вас взяти численну участь у цьому святі. Літа летят непомітно — і хто знає, чи знову матимемо нагоду відвідати нашу гімназію і зустрітися з приятелями.

По ближчі інформації просимо звертатися до Товариства приятелів УАГ, а в справі поїздки до Українського бюра подорожей „Сковп": 1605 Springfield Ave, Maplewood, N.J. 07040. Тел. (201) 378-8998.

Е. Новосад

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТАНИСЛАВ СОЛЬСЬКИЙ член УНС Відд. 430-го Т-ва ім. „Дністер" у Філядельфії, Па. помер 5-го лютого 1993 року на 71-му році життя. Нар. 19-го грудня 1921 р. в селі Боршовиці, Україна. Членом УНС став 1975 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Павла, брата Ярослава, сестер — Дарію Ратич, Любу Інґрам і Надію Шутку з родинами. Похорон відбувся 10-го лютого 1993 року на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Микола Пришляк, секр.

РОМАН БЕНЦАК член УНС Відділу 379-го Т-ва ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл. помер 2-го лютого 1993 року на 78-му році життя. Народжений в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дочку Ганю з мужем Ґаврилом Гайдук, сина Петра з дружиною Ренею й дітьми; сина Тараса з дітьми, кузинку Ольгу Кухтюк, кузинку Наталію з мужем Іваном Лисканич та дві сестри в Україні. Похорон відбувся 6-го лютого 1993 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Ґоляш, секр.

ДМИТРО МИХАЙЛИШИН член УНС Відд. 379-го Т-ва ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл. помер 5-го лютого 1993 року на 77-му році життя. Нар. 2-го листопада 1915 року в селі Остриня, Україна. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку дружину Марію, племінника Йосифа Ремеша з родиною і Артура Зопників з родиною та багато племінників в Україні. Похорон відбувся 8-го лютого 1993 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Ґоляш, секр.

ІВАН ВАРДИНЕЦЬ член УНС Відд. 94-го Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Миш. помер 17-го грудня 1992 року на 85-му році життя. Залишив у смутку Мері Вардинець. Похований на цвинтарі Ґлен Іден в Лівонії, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Гелен Татарська, секр.

ПЕТРО КИДОНЬ член УНС Відділу 155-го Т-ва „Запорозька Січ" в Перт Амбою, Н.Дж. помер 14-го листопада 1992 року на 67-му році життя. Нар. 14-го липня 1925 року в Пассейку, Н. Дж. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку сестру Катерину Береську і племінника Роналда. Похорон відбувся 17-го листопада 1992 року на цвинтарі Розгілл в Лінден, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Завицький, секр.

МАРІЯ ЛЕСІВ член УНС Відд. 23-го Т-ва „Укр. Запорозька Січ" в Дербі, Конн. померла 26-го січня 1993 року на 90-му році життя. Нар. 18-го серпня 1902 року в Рогатині, Україна. Членом УНС стала 1956 року. Залишила у смутку синів о. Рассела Лесіва, і Юрія Лесіва. Похорон відбувся 28-го січня 1993 року на цвинтарі Пайн Ґров в Ансовія, Конн.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Бінковський, секр.

ВАСИЛЬ СЕНКІВ член УНС Відд. 461-го Т-ва ім. Івана Мазепи у Велленд, Онт. помер 14-го грудня 1992 року на 92-му році життя. Нар. 1900 року в Головчинцях, Україна. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку сина Морріса з дружиною Вірою, дочку Анну Яцоф з мужем Юрієм, четверо внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 18-го грудня 1992 року на цвинтарі Святого Хреста у Велленд, Онт.

Вічна Йому Пам"ять!

Мирон Ґрох, секр.

ЕВА ПУРПУРА член УНС Відд. 56-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя у Вілінґ, В. Ва. померла 1-го листопада 1992 року на 76-му році життя. Похоронена на цвинтарі Mt. Calvary у Вілінґ, В.Ва.

Вічна Їй Пам'ять!

Петро С. Когут, секр.

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЧИТАЧІ „СВОБОДИ"!

Звертаємося до вас з великим проханням допомогти нам скомплектувати Альманахи УН-Союзу. Це найстарший український альманах, що виходив і виходить в Америці.

Нам бракують такі роки: 1897, 1901, 1902, 1903, 1906, 1921.

Якщо хтось з читачів мав би такі числа, просимо ласкаво надіслати нам, а ми готові за них заплатити бажану ціну, або дозволити нам зробити копії з них.

Редакція „СВОБОДИ"